

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Geschenkwoningen in Zeeland	255884		

Middelburg, 20 januari 2023

Geachte voorzitter,

Ten tijde van de behandeling van de najaarsnota hebben wij u toegezegd te komen met een schriftelijke rapportage ten aanzien van de stand van zaken rond de geschenkwoningen in Zeeland. Deze brief omvat deze schriftelijke rapportage.

De aanloop

Eind november 2018 werden vanuit Provinciale Staten van Zuid-Holland vragen gesteld over het behoud van de geschenkwoningen. Dit leidde tot overleg tussen de provincies Zuid-Holland, Brabant en Zeeland over de geschenkwoningen in hun provincies. Dat overleg kwam begin 2019 op gang, wat uiteindelijk in 2020 resulteerde in de opdracht aan Stad en Land voor het maken van de inventarisatie van de houten geschenkwoningen, in eerste instantie alleen voor Zuid-Holland en Zeeland. Deze inventarisatie resulteerde in een publicatie die eind april 2021 aan u is toegestuurd.

Zie ook: [Geschenkwoningen watersnoodramp 1953 in kaart en beeld \(zeeland.nl\)](#)

Ook zijn de resultaten opgenomen in de Kaart Cultuurhistorie Zeeland en de Cultuurhistorische Atlas Zuid-Holland.

Uw staten heeft vervolgens een motie aangenomen tijdens uw vergadering van 10/11 juni 2021 waarin u ons verzocht samen met provincie Zuid-Holland op te trekken om de Zeeuwse en Zuid Hollandse gemeenten aan te sporen tot het toekennen van een beschermd status aan de Geschenkwoning en indien gewenst, hierin een coördinerende rol op zich te nemen. Wij hebben hier positief op gereageerd.

12 mei 2022 en verder

Door de Corona epidemie is de openbare presentatie van het inventarisatie rapport uitgesteld: deze is gehouden in mei 2022 tijdens een bijeenkomst in het watersnoodmuseum.

Ondertussen was ook Noord-Brabant gestart met een inventarisatie en werd daarmee het beeld voor alle geschenkwoningen in Nederland anno 2022 compleet.

De bijeenkomst is goed bezocht door lokale stakeholders, maar ook de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed was aanwezig, als ook wethouders van gemeenten. Gedeputeerde Pijpelink deed daar - onder andere - een publieke oproep aan gemeenten om te gaan werken aan een beschermd status van de geschenkwoningen. Deze oproep werd ook in de media opgepikt.

In Zeeland gaat het om 3 gemeenten: Tholen, Schouwen-Duiveland en Reimerswaal. Anno januari 2023 is hierop de volgende stand van zaken te geven;

Tholen:

Al enkele jaren bestaat binnen de gemeente Tholen het plan om gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Dat werd tijdens de vorige collegeperiode verankerd in de erfgoedvisie die in 2021 door de raad werd vastgesteld. Na het vaststellen van de erfgoedvisie werd al snel begonnen met de voorbereidingen om te komen tot een gemeentelijke monumentenlijst.

Op een eerste versie van de monumentenlijst werden al diverse geschenkwoningen als te beschermen object voorgesteld. In de eerste helft van 2023 zal de definitieve lijst van gemeentelijke monumenten worden vastgesteld.

Schouwen-Duiveland

Mede naar aanleiding van de publicatie van de inventarisatie is er aandacht gekomen voor de geschenkwoningen. Op de achtergrond speelde het al langer, ten tijde van de herijking van de gemeentelijke monumentenlijst - die is afgerond in 2021. Eind 2022 wordt door Dorp, Stad en Land een aanvullend onderzoek gedaan in deze gemeente voor het objectief bepalen van de woningen die beschermd zouden moeten worden. Overigens is de gemeentelijke status niet de enige mogelijke bescherming. Bescherming van groepjes woningen als (beschermd) gezicht is ook een mogelijkheid.

Reimerswaal

De gemeenteraad van Reimerswaal heeft medio 2022 een motie aangenomen in relatie tot het behoud van geschenkwoningen in Reimerswaal. Op grond van deze motie wordt het college gevraagd om met een voorstel te komen over het behoud van de geschenkwoningen gelegen in Hansweert en Kruiningen en de bescherming van deze geschenkwoningen. Momenteel wordt er een nadere verkenning gestart om de situatie, mogelijke scenario's en de consequenties hiervan in beeld te brengen. Dit zal resulteren in een advies aan het college.

Naast de gemeentelijke bescherming is er ook de mogelijkheid van bescherming door de status van rijksmonument. Hierover is door de drie provincies ambtelijk overleg gevoerd met de Rijksdienst. De Rijksdienst deed de suggestie dat de drie provincies gezamenlijk aan de staatsecretaris formeel zouden gaan verzoeken (een aantal ensembles) geschenkwoningen te gaan aanwijzen als rijksmonument. Dit verzoek is nu in voorbereiding, in afstemming met gemeenten. Deze woningen vormen een belangrijk onderdeel van onze geschiedenis. De houten huizen maken het verhaal van de Watersnoodramp letterlijk zichtbaar. Ze laten zien hoe de wereld ons te hulp kwam na die ingrijpende gebeurtenis. Dat verhaal moeten we blijven vertellen. Daarom moeten we zuinig zijn op dit cultureel erfgoed. Het aanwijzen als rijksmonument zou een steentje kunnen bijdragen aan het behouden ervan voor de volgende generaties.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

Drs. L.M.L.M Prevaes, waarnemend secretaris

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.